

Recente ontwikkelingen m.b.t. gebiedsbescherming

VMR Leergang Natuur

8 oktober 2020

Ralph Frins

Radboud Universiteit Nijmegen

1

Onderwerpen

- Stand van zaken overgang van Wnb naar Ow
- Actualiteiten m.b.t. aanwijzing Natura 2000-gebieden
- Van bestemmingsplan naar omgevingsplan
- De bescherming van het NNN onder de Ow

Radboud Universiteit Nijmegen

2

Stand van zaken overgang Wnb -> Ow

- Aanvullingswet natuur Ow is op 7 juli 2020 aangenomen door de Eerste Kamer
- Op 4 sept. jl. in Stb. gepubliceerd -> Stb. 2020, 310
- Thans buigt de Afdeling advisering zich over het Aanvullingsbesluit natuur Ow -> advies naar verwachting in november klaar
- Daarna publicatie, idem v.w.b. Aanvullingsregeling

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

- In 2018/19 wisselende berichten m.b.t. aanwijzing Natura 2000-gebieden en bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen
- Eerst publiceert Min. LNV ontwerp-besluit 'aanwezige waarden' (Stcrt. 2018, 12368)
- N.a.v. PAS-uitspraken echter roep om Natura 2000-gebieden te 'schrappen'
- In Kabinetsbrief 4 okt. 2019 wordt vervolgens gesteld dat verminderen/anders inrichten Natura 2000-gebieden **niet** kan

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

Is het mogelijk om Natura 2000-gebieden te verminderen of deze te verplaatsen?

Volgens het Europees Hof van Justitie zijn hiervoor 2 mogelijkheden:

- Óf er moet een wetenschappelijke fout zijn gemaakt bij het aanwijzen van een Natura 2000-gebied.
- Óf de natuurbeschermingsdoelen moeten onhaalbaar zijn, waarbij dat niet mag worden veroorzaakt door nalatigheid van de overheid om het gebied te beschermen.

Geen van de Nederlandse Natura 2000-gebieden voldoet aan deze criteria.

Ministerie van Landbouw, Natuur, Voedselkwaliteit, oktober 2019

Radboud Universiteit Nijmegen

5

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

- In Kabinetsbrief 13 nov. 2019 wordt echter opgemerkt dat de aanwijzingsbesluiten kritisch zullen worden gezien
- 'Instandhoudingsdoelen die niet voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn worden geschrapt'
- Daarnaast wordt ingezet op het samenvoegen/herindelen van Natura 2000-gebieden
- Het wijzigingsbesluit aanwezige waarden zal niet worden vastgesteld

Radboud Universiteit Nijmegen

6

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

- Duidelijk is dat mogelijkheden voor wijziging Natura 2000-gebieden beperkt zijn
- Zo volgt uit jurisprudentie HvJ EU:
 - 25 nov. 1999, C-96/98 (Commissie/Frankrijk)
 - 3 april 2014, C-301/12 (Cascina Tre Pini)
 - 19 okt. 2017, C-281/16 (Leenheerenpolder)

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

- **Casus Leenheerenpolder:**
- Europese Commissie stemt in met verzoek NL om gebied 'Haringvliet' te wijzigen
- ABRvS betwijfelt echter of EC hiertoe terecht heeft besloten
- HvJ EU oordeelt dat dit niet zo is
- Einde v/h verhaal: Leenheerenpolder alsnog aangewezen

Actualiteiten m.b.t. aanwijzing

- Op 25 sept. jl. berichtte Trouw over de uitkomsten van het door Arcadis en Witteveen+Bos verrichte onderzoek naar het 'schrappen' van Natura 2000-gebieden
- Volgens Trouw = de uitkomst hiervan dat verminderen van doelen en het schrappen van gebieden niet mogelijk is
- Aantal doelen moet eerder omhoog dan omlaag, aldus Trouw

Plantoets

- Zoals bekend heeft art. 6 lid 3 HRL betrekking op projecten en plannen
- Plantoets leidt in de praktijk tot veel hoofdbreken
- Belemmerende factor: uitgaan van maximale planologische mogelijkheden
- Leidt tot zeer gedetailleerde bestemmingsplannen

Plantoets

- Aannemelijk is dat omgevingsplan ook plan als bedoeld in art. 6 lid 3 HRL kan zijn
- In NvT Aanvullingsbesluit wordt de verwachting uitgesproken dat plantoets onder de Ow tot minder hoofdbreken zal leiden
- Omgevingsplannen zullen naar verwachting immers globaler van aard zijn, plantoets à la nu past daar niet bij
- Deskundigen: uitgangspunt max. p. m. = 'Nederlands verzinsel'

Plantoets

- Deskundigen wijzen in dit verband op Conclusie A-G Kokott i.h.k.v. zaak over Brits bestemmingsplan (ECLI:EU:C:2005:372)
- Uit die Conclusie kan nl. worden opgemaakt dat een 'gefaseerde passende beoordeling' tot de mogelijkheden behoort
- 'In iedere relevante fase van de procedure dienen de gevolgen voor een gebied zo grondig te worden beoordeeld als op basis van de nauwkeurigheid van het plan mogelijk is'.

Plantoets

- Verder is koppeling met SMB-richtlijn een aandachtspunt
- Let in dit verband op jp. HvJ EU m.b.t. het begrip 'plan of programma' ex SMB-richtlijn:
 - 27 okt. 2016, C-290/15 (D'Oultremont)
 - 25 jun. 2020, C-24/19 (Vlarem II)
- Zie echter ook: ABRvS 3 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1064

Plantoets

- Let wel: automatische koppeling tussen passende beoordeling en plan-MER ex art. 7.2a Wm wordt genuanceerd
- Onder de Ow is er nl. een plan-m.e.r.-beoordeling
- Zie in dit verband ook voorpublicatie 20e tranche Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (Stcr. 2019, 64808)
- Voegt vooruitlopend op Ow nieuw art. 3 toe aan Besluit m.e.r.

Beschermingsregime NNN

- Thans: Titel 2.10 Barro -> provinciale ruimtelijke-/omgevingsverordeningen
- 'Nee, tenzij'-regime
- Per saldo sign. aantasting wezenlijke kenmerken en waarden NNN ≠ toegestaan
- Uitzondering: ADC-toets 'light' of saldobenadering

Beschermingsregime NNN

- Straks: Afdeling 7.3 Bkl -> omgevingsverordeningen
- Benadrukt wordt dat prov. regels moeten bijdragen aan verbetering natuurwaarden
- De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het NNN niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden wordt behouden en dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het NNN, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijven.

Beschermingsregime NNN

- ADC-toets 'light' is dus niet meer terug te vinden in regels -> echter wettelijke zorgplicht (art. 1.7 Ow)
- Verder wordt ook niet meer gesproken over 'per saldo sign. aantasting'
- Daarnaast wordt belang 'tijdige compensatie' onderstreept
- Uitvoering compensatieplicht moet uiteraard worden geborgd

Vragen?

- Hartelijk dank voor uw aandacht!

Ralph Frins
e-mail: r.frins@jur.ru.nl